

Katowice, dnia 22 listopada 2024 r.

INFORMACJA Nr 1s/2024/EW

w sprawie tąpnięcia i wypadku zbiorowego, (1 wypadek śmiertelny, 1 wypadek ciężki, 7 wypadków powodujących czasową niezdolność do pracy), zaistniałych w dniu 26 marca 2024 r. o godzinie 17⁰³, w następstwie wstrząsu górotworu o energii 2×10^6 J w WĘGŁOKOKS KRAJ S.A. KWK „Bobrek” w Bytomiu w chodniku 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m.

Zdarzenie miało miejsce w obszarze górniczym „Bobrek - Miechowice I” w chodniku 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m.

Pokład 510 o grubości od 4,2 m do 4,8 m i nachyleniu do 4°, niemetanowy, zaliczony został do II stopnia zagrożenia tąpnięciami, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego oraz do I i II stopnia zagrożenia wodnego. W stropie pokładu 510 zalega kolejno: łupek ilasty o grubości do 14,0 m, węgiel pokładu 509 o grubości do 5,8 m i łupek ilasty z piaskowcem o grubości do 14,2 m, a w spągu tego pokładu warstwa łowca o grubości do 12,2 m.

Chodnik 1M w pokładzie 510 drążony był kombajnem chodnikowym typu JOY RH-200CS w obudowie z odrzwi typu ŁP10/V32/A, umieszczanych na stopach podporowych stalowych i stawianych co 0,8 m. Odrzwia obudowy stabilizowano rozporami stalowymi dwustronnego działania, a opinkę stropu i ciosów wykonano z siatek okładzinowych stalowych zaczepowych. Wyróbisko przewietrzane było wentylacją odrębną lutniociągami tłoczącym o średnicy 1000 mm. W drążonym chodniku 1M w pokładzie 510 na odcinku 150 m za postępującym przodkiem wyznaczona została strefa szczególnego zagrożenia tąpnięciami. W tej strefie obudowa chodnikowa wzmocniona została poprzez zabudowę pod każdym łukiem stropnicowym stojaków stalowych typu SV posadowionych na połowicach drewnianych.

W dniu 23 marca 2024 r., nastąpił wstrząs górotworu o energii 4×10^4 J, zlokalizowany 30 m na północny zachód od przodka drążonego chodnika 1M w pokładzie 510, w związku z czym od 25 marca 2024 r. urabianie w przodku prowadzono przy użyciu MW. Do 26 marca 2024 r. chodnik 1M, wydrążono na długości 245,8 m, a do wykonania pozostało około 710 m wyróbiska.

W dniu 26 marca 2024 r. na zmianie, rozpoczynającej się o godzinie 6³⁰ w przodku chodnika 1M zabudowano jedno odrzwie obudowy chodnikowej, odwiercono otwory strzałowe oraz wykonano roboty strzałowe. Na kolejnej zmianie rozpoczynającej się o godzinie 12³⁰, sztygar zmianowy oddziału GRP-1 skierował między innymi 7 osobowy zespół górników do chodnika 1M w celu wybrania urobku i zabudowy kolejnych odrzwi obudowy chodnikowej. Do tego wyróbiska skierowani zostali także elektromonter oddziału MEUD-1 oraz ślusarz oddziału MMUD-1. O godzinie 17⁰³ nastąpił wstrząs

górotworu o energii $2 \times 10^6 \text{ J}$, którego epicentrum zlokalizowane zostało 10m na południowy wschód od przodka drążonego chodnika 1M w pokładzie 510. Wstrząs ten spowodował tąpnięcie i wypadek zbiorowy, któremu uległo 9 pracowników zatrudnionych w chodniku 1M, w tym jeden górnik w przodku został uwięziony pomiędzy południowym ociosem wyrobiska a organem urabiającym kombajnu i przysypany urobkiem.

O godzinie 17⁰⁶ dyspozytor ruchu kopalni rozpoczął akcję ratowniczą, podczas której wytransportowano 2 poszkodowanych na noszach oraz rozpoczęto prace w celu uwolnienia uwięzionego w przodku górnika. Pozostałych 6 poszkodowanych wyszło o własnych siłach z chodnika 1M w pokładzie 510. Do akcji ratowniczej skierowano 5 kopalnianych zastępów ratowniczych, 2 zastępy ratownicze CSRG w Bytomiu. U pięciu poszkodowanych pracowników stwierdzono między innymi urazy głowy oraz klatki piersiowej i zostali oni przewiezieni do: Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 4 w Bytomiu, Szpitala Miejskiego Zabrze Biskupice oraz Szpitala Miejskiego w Rudzie Śląskiej. O godzinie 0²⁵ w czasie akcji uwalniania górnika uwięzionego w przodku chodnika 1M w pokładzie 510, przybyły na miejsce lekarz stwierdził jego zgon. Po uwolnieniu poszkodowanego w przodku górnika i jego wytransportowaniu z chodnika 1M w pokładzie 510 o godzinie 3¹⁵ kierownik akcji ratowniczej zakończył akcję.

Skutki tąpnięcia objęły chodnik 1M w pokładzie 510 na odcinku 30 m od przodka w postaci zmniejszenia szerokości wyrobiska z 5,5 m do około 2,5 m w wyniku przemieszczenia łuków ociosowych od południowej strony wyrobiska, zdeformowania łuków stropnicowych, zerwania rozpór łączących odrzwia obudowy i uszkodzenia siatek stanowiących opinkę. Zerwaniu uległa także trasa przenośnika zgrzeblowego typu Skat E-180 zabudowanego za kombajnem chodnikowym, który został przysypany rumoszem skalnym oraz lutniociąg o średnicy 1000 mm ściśnięty został pomiędzy stojakami typu SV a przenośnikiem zgrzeblowym, co spowodowała spadek do około 100m³/min ilości powietrza dopływającego do przodka.

Przyczyną tąpnięcia był samoistny wstrząs górotworu o energii $2 \times 10^6 \text{ J}$, zaistniały wskutek rozładowania energii sprężystej, skumulowanej w górotworze.

Przyczyną wypadku zbiorowego było oddziaływanie skutków wstrząsu górotworu o energii $2 \times 10^6 \text{ J}$ na pracowników zatrudnionych w chodniku 1M w pokładzie 510.

Do zaistnienia tąpnięcia mogły przyczynić się:

- naturalna skłonność górotworu do tąpań,
- głębokość prowadzonych robót górniczych wynosząca około 800 m,
- prowadzenie robót górniczych w nieodprężonej części byłego filara ochronnego szybów głównych „M I” i „M II”,
- sieć krawędzi eksploatacyjnych, która miała niekorzystny wpływ na stan zagrożenia tąpaniami, zwłaszcza w obszarze przygranicznym byłego filara ochronnego szybów „M I” i „M II”,
- pozostawienie w sąsiedztwie drążonego chodnika 1M w pokładzie 510 w.d. niewybranej części złoży pokładu 510 o szerokości 24,0 m, pomiędzy linią zakończenia ściany 115 i linią rozpoczęcia ściany 115a,

- likwidacja zbiorników wodnych o łącznej objętości 1 395 497 m³, utworzonych w zrobach pokładów 507, 509 i 510,
- sąsiedztwo osi niecki Bytomskiej.

W związku z zaistniałym tąpnięciem i wypadkiem zbiorowym, Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach wydał decyzje:

W dniu 27 marca 2024 r., którą:

- I. wstrzymał ruch zakładu górniczego WĘGLOKOKS KRAJ S.A. KWK „Bobrek” w Bytomiu, w części dotyczącej drażenia Chodnika 1M pokład 510 na poziomie 840 m do czasu: przeprowadzenia oględzin Chodnika 1M w pokład 510 na poziomie 840 m i ustalenia okoliczności oraz przyczyn zaistniałego wstrząsu i wypadku zbiorowego,
- II. nakazał:
 1. zabezpieczyć dojście do Chodnika 1M w pokładzie 510 do czasu przeprowadzenia oględzin przedmiotowego wyrobiska,
 2. ustalić zasady kontroli zagrożeń naturalnych w zabezpieczonym Chodniku 1M w pokładzie 510 zaopiniowane pozytywnie przez Zespół ds. Zagrożeń Naturalnych i zatwierdzone przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego,
 3. ustalić kryteria i zasady umożliwiające wejście do Chodnika 1M w pokładzie 510 po zaistniałym wstrząsie, w celu bezpiecznego przeprowadzenia oględzin, zaopiniowane pozytywnie przez Zespół ds. Zagrożeń Naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów ds. ruchu zakładu górniczego i zatwierdzone przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego.

W dniu 2 kwietnia 2024 r., którą:

- I. wstrzymał ruch zakładu górniczego WĘGLOKOKS KRAJ S.A. KWK „Bobrek” w Bytomiu, w części dotyczącej drażenia Chodnika 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m, w której określił następujące warunki wznowienia ruchu tej części zakładu:
 1. zweryfikować założenia dotyczące eksploatacji pokładu 510 w obszarze górniczym „Bobrek-Miechowice 1” ujęte w „Kompleksowym projekcie eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami na lata 2023 - 2026” pozytywnie zaopiniowanych w dniu 23 września 2023 r., przez Komisję do spraw zagrożeń naturalnych powołaną przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego oraz projekt techniczny drażnienia Chodnika 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m w aspekcie możliwości bezpiecznego prowadzenia tych robót, w tym wznowienia drażenia Chodnika 1M w pokładzie 510 w związku z tąpnięciem i wypadkiem zbiorowym zaistniałym w dniu 26 marca 2024 r. w wyniku wstrząsu o energii 2×10^6 J,
 2. uzyskać pozytywną opinię komisji do spraw zagrożeń naturalnych powołaną przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, dotyczącą zweryfikowanych założeń eksploatacji pokładu 510 w obszarze górniczym „Bobrek-Miechowice 1” ujętych w „Kompleksowym projekcie eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami na lata 2023 - 2026” oraz

zweryfikowanego projektu technicznego drażnienia Chodnika 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m.

- II. nakazał roboty związane z usuwaniem skutków tąpnięcia zaistniałego w dniu 26 marca 2024 r., w drażonym Chodniku 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m, prowadzić w oparciu o szczegółowe ustalenia pozytywnie zaopiniowane przez zespół ds. zagrożeń naturalnych w składzie poszerzonym o specjalistów ds. ruchu zakładu górniczego, w dziedzinach adekwatnych do występujących zagrożeń i zatwierdzone przez kierownika ruchu zakładu górniczego, uwzględniające między innymi:
- kontrolę parametrów powietrza i stanu zagrożeń, w tym tąpnięciami, metanowego, pożarowego i wybuchem pyłu węglowego, przy pełnym wykorzystaniu urządzeń kontrolno-pomiarowych i gazometrii, stosowanych w kopalni,
 - bieżącą analizę wyników kontroli zagrożeń naturalnych, w tym tąpnięciami w celu doboru i stosowania adekwatnych środków profilaktyki tych zagrożeń w rejonie prowadzonych robót,
 - maksymalnego ograniczenia ilości pracowników oraz równoległego wykonywania prac w rejonie Chodnika 1M w pokładzie 510.

W dniu 2 kwietnia 2024 r., którą nakazał WĘGLOKOKS KRAJ S.A. w Piekarach Śląskich, bezzwłoczne sprawdzenie prawidłowości zastosowanych rozwiązań technicznych związanych z projektowanymi i prowadzonymi robotami górnictwami w obszarze górnictw „Bobrek-Miechowice 1” w pokładzie 510 poprzez uzyskanie pozytywnej opinii komisji do spraw zagrożeń naturalnych powołanej przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego dotyczącej zweryfikowanych założeń eksploatacji pokładu 510 w obszarze górnictw „Bobrek-Miechowice 1” ujętych w „Kompleksowym projekcie eksploatacji pokładów zagrożonych tąpnięciami na lata 2023 - 2026” oraz projektu technicznego drażnienia Chodnika 1M w pokładzie 510 na poziomie 840 m zatwierdzonego przez kierownika ruchu zakładu Górniczego KWK „Bobrek” w dniu 8 stycznia 2024 r.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Katowicach.